

Fyra släpp Tre älgar

SOLEN HADE PRECIS KASTAT sina allra första strålar över det vidsträckta hygget och på pejlen kunde Peder följa Macs första sök.

På fredagen släppte Peder Vahlberg unghunden Tric – och det slutade med älg.

På lördagen släppte han åttaåriga Mac – och det blev ny älg.

På söndagen kom mms-et: ”Nu har Mac slagit till igen”.

Text och foto: JOAKIM NORDLUND



Gårdagskvällens regndroppar hade frusit till is och låg som utströdda ispärlor över motorhuven när vi lyfte in gevär och ryggsäckar i bilen.

Framför oss låg en ny jakttag och vi befann oss på Peder Vahlbergs hemmaplan i Strömsjönäs.

Bland jämthundsfolk är Peder välbekant eftersom han har haft flera riktigt duktiga älghundar genom åren. Mest känd är utan tvekan Trätarmyrens Mac, eller Macen, som Peder och alla andra i jaktlagen runt ikring kallar honom. Peder Vahlberg har själv skjutit mer än 70 älgar undan den i dag åttaårige jämthundshanen men det är sammantaget skjutet mer än hundra älgar undan honom.

DEN HÄR TIDIGA MORGONEN skulle vi åka in i Västerbottens lappmark, upp till en plats inte långt från Lycksele där Sveaskog har kronoparken Kväcken. Jaktområdet går längs med Öreälven och framför oss hade vi nu en timmeslång bilresa. När Peder hämtade Mac ur hundgården så studsade hunden runt, bet lite i kopplet och utstrålade ren och skär lycka över att det äntligen var dags för det han älskar allra mest. Peder skrattade och sa:

– Inte kan man tro att han är åtta år.

Efter det följde en intressant resa genom ett land fyllt av älg – och älgjägare. Vi hade bara kört en halv kilometer när vi såg första passkytten i färd med att sätta sig tillrätta i ett av de många älgstorn som kantade den smala landsvägen. Sedan mötte vi bil efter bil och det var uteslutande människor med gröna kläder där några dessutom hade toppat med orangesmyckade huvudbonader. I Örträsk kunde vi från bilen se byns jaktlag som samlats till morgonmöte och Peder konstaterade kort:

– Älgjakten är stor här. Den har hög status och den engagerar i stort sett alla på något sätt.

Sedan fortsatte vi genom det vidsträckt skogslandskapet och i norra änden av Örträsksjön stod Peder på bromsen och sa:

– Titta!

Framför oss hade vi en helt grandios syn där en ko med två kalvar hade vaknat till efter en natts vila. Längst fram i gruppen stod en vacker älgdjur och han stannade till och sträckte på sig samtidigt som han lyssnade. Med vaksamma och lätt avvaktande steg visade älgdjuren vägen för kon och hennes två kalvar och den försiktiga morgonpromenaden övergick sedan till en värdig sprängmarsch och på

15 sekunder hade hela följet passerat vägen och försvunnit in i den täta gran-skogen. Vi kunde bara hoppas att detta var ett omen inför dagens jakt.

– DET ÄR ÄNDÅ ETT BRA TECKEN att tjuren fortfarande följer kon. Blir det upptag på ko och kalv finns chansen att det även finns tjur i närheten, säger Peder.

Längst bak i bilen låg jämthundarna Mac och Tric och vilade. Framme vid Kväcken parkerade vi och himlen började så sakta inta en mer ljusblå färg. Peder plockade ut Mac som näst intill kröp in i halsbandet där pejlen satt monterad. Nu hade vi 2 500 hektar helt för oss själva och efter 50 meter släppte Peder hunden som, sin vana trogen, sket och pissade för att sedan rulla sig och gnida nosens sida efter marken.

– Han avvitrar sig. Han har sin ritual, säger Peder.

Efter att ha gjort korta sök försvann Mac på en längre resa. Vi blev stående på ett stort och öppet hygge och med hjälp av pejlen kunde vi följa morgnens första riktiga sök.

– Nu är han 400 meter bort. Han känner något. Det är något där. Nat kommer att hända, säger Peder.

Pulsen gick upp en smula och jag lät blicken vandra över det väldiga

landskapet där man i fjärran kunde se silhuetten av Stöttingfjället som sträcker sig från Bjurholm och ända upp mot Vilhelmina.

Nattens kyla hade gjort att det knastrade och krasade varje gång man satte ned foten och Peder som färdades lätt och raskt fick vänta in mig eftersom jag ägnat några extra sekunder åt fotograferande.

Det är inte ofta det betalar sig att vara sent ute men den här gången skulle det göra det. I tron att Mac hade sökt av området framför oss avancerade vi in i den täta ungskogen som följde efter hygget och vi hann knappt hundra meter innan vi hörde ett första skall.

VI FRÖS TILL OCH LYSSNADE och redan efter någon sekund fortsatte skallen och Peder vände sig om och såg på mig – uppenbarligen helt överrampad. Det vi nu hade var upptag – och ståndskall – 130 meter framför oss.

Nu handlade det om att röra sig ytterst försiktigt.

En bruten kvist eller ett steg på en frusen snöfläck och sedan kunde älggen stötas och då hade vi förmodligen försatt vår chans.

Samtidigt fortsatte Mac att skälla och vid varje sekvens av skall kunde ▶

I DEN TIDIGA morgontimmen möts vi av en fullkomligt grandios syn. En älgdjur som leder en familj bestående av ko och två kalvar.



UTE PÅ hygget, stannade Mac upp mot vinden. Sedan försvann han iväg på sitt första längre sök. Han fick kontakt med älgko och kalv och det blev ståndskall redan på upptaget.



DET BLEV GÅNGSTÅND och treåriga jämthunden Tric drev den ettåriga pinnmjuren, vilket i sin tur tvingade husse till en tre kilometer lång sprängmarsch.



TILL SIST ställde Tric tjuren och Peder Vahlberg kunde fälla säsongens trettionde älg.



HAR MAN SOM PEDER Vahlberg skjutit mer än 300 älgar har man också fått en viss vana att ta ur älgen. Den här lördagsmorgonen sköt han en riktigt fin tjurkalv.

”Det blev ståndskall direkt på upptaget

► vi ta några försiktiga steg tillbaka.

Nu gällde det att komma tillbaka till hygget för att sedan låta hunden fortsätta sitt arbete med förhoppning att älgen, eller älgarna, skulle sänka garden och lugna sig.

Från vår position kunde vi höra hur en älg frustrerade och Peder viskade, med en röst så låg att det precis gick att höra:

– Det är kon som låter. Jag är nästan säker på att det är ko och kalv.

IDET LÅGET HADE VI 230 METER till älgarna och 45 minuter efter upptaget påbörjades ansmygningen. Det skulle bli allt annat än lätt och det visste Peder om. Han har till dags dato skjutit cirka 330 älgar och merparten har han skjutit för hund så han om någon har upplevt alla möjliga slags ansmygningar. Han rörde sig som i slow motion där han satte ned varje steg i tre faser, allt för att minimera ljudet. På det här sättet tillryggalade han decimeter för decimeter, meter för meter.

Det tog honom över en timme att gå 150 meter. De sista 40 metrarna skulle ta nästan lika lång tid och till sist, inne i ett tätt buskage, skymtade han en älgko och en kalv.

Mac rörde sig runt i cirklar och han matade på med bestämda skall och enda gången han tystnade var när han åt lite snö. När 40 meter återstod höjde Peder bössan och strax efter gick skottet.

Skottet var direkt dödande och kon försvann omgående. En nöjd älgjägare kunde pusta ut efter en ansmygning som var något av det långsammaste som han varit med om.

– Oj, det här var inte lätt. Jag hoppades ju att det skulle finnas en tjur med men så blev det inte. Flera gånger tänkte jag att ”det här går nog inte, jag kommer aldrig tillräckligt nära”. Till sist fick jag någorlunda fritt och jag hade helst skjutit i halsen men det gick inte. Det här var den chans jag fick, säger han.

Trätarmyrens Mac som varit en hett eftertraktad avelshund ryckte och slet i tjurkalvens öra, uppenbarligen mycket nöjd med sin insats.

Men jakthelgen började faktiskt redan på fredagen när Peder släppte unghunden på markerna i Strömsjönäs. Jag själv var på väg norrifrån med bil och samtidigt som jag närmade mig mitt resmål var jag medveten om att jakten inletts vid lunch.

Förhoppningen var att kunna avsluta på lämplig plats. Och visst skulle det bli på ”lämplig plats”. Lämpligare är faktiskt svårt att finna. På väg in



VI HANN BARA JAGA i en knapp timme innan Mac hade första upptaget.



PEDER VAHLBERG har skjutit mer än 70 älgar undan Trätarmyrens Mac.

i Strömsjönäs ringde jag och när en kraftigt andfådd älgjägare svarade i mobiltelefonen förstod jag relativt omgående att något var på gång

– Hej... (flämt, flämt). Jag springer (flämt). Det är gångstånd... jag måste hinna... innan ån... men Kent-Ove möter dig... (flämt) vid slaktboden. Jag ska... (flämt) fortsätta. Vi... ses.

TRIC HADE FÅTT ETT UPPTAG men älgen var orolig och det hela utvecklade sig till ett gångstånd där det handlade om en kamp mot klockan för att älgen inte skulle gå över ån Skuran.

Sedan följde en tre kilometer lång språngmarsch – genom sankmark, över hedar och genom tät och snårig ungskog.

Kent-Ove Långström, som är uppvuxen i Strömsjönäs, driver i dag Strömsjölidens kennel och han har

känt Peder Vahlberg sedan barnsben. Han mötte mig vid jaktlagets slakthus och tillsammans kunde vi ta bilen för att röra oss mot den plats där älg och hundförare befann sig.

Själv känner jag Peder Vahlberg som skytt och där finns det inte många som slår honom på fingrarna. Han har varit en del av det svenska landslaget i cirka 20 år och han är nordens genom tiderna mest meriterade fältskytt. Som jägare känner jag honom inte alls lika bra och denne länge och lågmälda västerbottning är inte den som framhäver sig själv, inte i något sammanhang. Därför var det intressant att höra Kent-Ove Långström när han gav sin bild av jägaren Peder Vahlberg.

– Peder, började denne kraftige bybo säga och såg på mig.

Sedan följde en kort paus innan han tog vid igen:

– Peder, det är en storjägare.

Orden sades med sådan tyngd och ett sådant eftertryck att det inte fanns någon anledning att fråga så värst mycket mer.

Sedan hann vi bara köra cirka två kilometer med bilen när Kent-Oves telefon ringde. Han såg på mig och nickade några gånger och av samtalet förstod jag att jakten var avslutad.

– Peder har skjutit en ungtjur, säger han.

EFTER EN KNAPP KILOMETERS promenad fann vi både jägare och hund ute på ett nyrojt ungskogshygge. Den treåriga jämthundshanan var fortfarande upphetsad och rev och slet i pälsen på den döda älgturen. Den gånglige västerbottningen strök några svett droppar ur pannan och på håll kunde jag höra en korp som kraxade.

Efter en fantastisk middag tillsammans med familjen Vahlberg lämnade jag Strömsjönäs vid sjutiden på lördagskvällen. Det var vid den tidpunkten oklart om det skulle bli någon jakt på söndagen eftersom Strömsjönäs bara hade kvar en kviga på tilldelningen.

När jag på söndagen hade satt mig tillrätta i arbetsrummet hemma i Råneå för att börja arbeta med bilderna fick jag ett mms, skickat från de västerbottniska skogarna: ”Gomorrön. Mac har slagit till igen”.

Jag kunde bara skratta när jag såg bilden på Trätarmyrens Mac som stod uppställd vid sidan av en död älg. Kvigan var skjuten och jag kunde bara skicka ett grattis som svar.

Det blev fyra släpp och tre älgar. Ett sådant facit får man nog bara uppleva en gång. ♦